

5. COLEMAN, P. K. KARRAKER, K. H. *Self-efficacy and parenting quality: findings and future applications*. Developmental Review, vol. 18, 1997. pp. 47-85
6. FABER A., MAZLISH E. *How to Talk So Kids Will Listen & Listen So Kids Will Talk*. Publisher: Harper Perennial, 286 p. ISBN: 0380811960.
7. GLĂVEANU, S.M. *Competența parentală modele de conceptualizare și diagnoză (Parental Competence Questionnaire)*. București: Editura Universitară. 2012.
8. Kay KUZMA, „Înțelege-ți copilul”, Editura „Viață și sănătate”, București, 2003. ISBN: 973-9484-63-8.
9. SANDERS, M. R. *Triple P-Positive Parenting Program as a public health approach to strengthening parenting*. Journal of Family Psychology, 22(4), 2008. pp. 506–517. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.3.506>

SECURITATEA PSIHOLAGICĂ – CADRU DE REFERINȚĂ PENTRU SECURITATEA EMOȚIONALĂ A COPILULUI ÎN SISTEMUL COPARENTAL

PSYCHOLOGICAL SECURITY – REFERENCE FRAMEWORK FOR THE EMOTIONAL SECURITY OF THE CHILD IN THE CO-PARENTAL SYSTEM

DRAGOMIR Magdalena, psiholog, doctoranda UPS „Ion Creangă”
ORCID iD 0000-0002-4923-3775

CZU: 159.922.7/8

Rezumat: Problematika securității psihologice rămâne mereu actuală, în mod special prin prisma provocărilor ultimilor ani. Securitatea emoțională a copilului în sistemul coparental este o temă subsecventă conceptului general de securitate psihologică și se păstrează ca actualitate în același context al schimbărilor profunde intervenite la nivelul grupurilor sociale, dar mai ales al familiei. În mod special familia aflată în disoluție se confruntă cu provocări multiple în planul securității psihologice ale membrilor ei, dar în mod special cu amenințarea securității emoționale a copilului aflat în centrul acestei experiențe marcante.

Cuvinte cheie: Securitate psihologică, securitate emoțională, coparentalitate

Abstract: The issue of psychological security remains always current, especially in light of the challenges of recent years. The emotional security of the child in the coparental system is a theme subsequent to the general concept of psychological security and is kept current in the same context of the profound changes that have taken place at the level of social groups, but especially of the family. In particular, the family in dissolution faces multiple challenges in terms of the psychological security of its members, but in particular the threat to the emotional security of the child at the center of this remarkable experience.

Keywords: Psychological security, emotional security, co-parenting

La Conferința Internațională de Cryptologie din Africa în 2008 criptograful american Bruce Schneier afirmă în eseuul său *Psihologia Securității* : „Securitatea este în egală măsură un sentiment, dar și o realitate. Și nu sunt la fel.” Această alegație concentrează realitatea psihologică a minții umane atunci când analizăm obiectiv vs. subiectiv comportamentul individului în fața unui potențial pericol. Plecând de la această perspectivă duală, o paralelă între securitatea psihologică, abordată ca un concept psihologic larg, și securitatea emoțională a copilului în sistemul coparental, este un demers dezirabil.

Dicționarul APA definește securitatea ca un sentiment de siguranță, încredere și libertate de înțelegere. În psihologie, se crede că securitatea este generată de factori cum ar fi părinții și

prietenii calzi, aprobatori și experiențe care construiesc un sentiment de sine stabil. În contextul psihoterapeutic securitatea este văzută ca un scop mediator care încurajează explorarea deschisă a problemelor emoționale și comportamentale și este considerată a fi parte a unei relații puternice și sănătoase terapeut-pacient.

În paralel, securitatea emoțională este definită de APA ca fiind sentimentul de siguranță, încredere și eliberare de teamă. În abordarea lui Karen D. Horney, nevoia de securitate emoțională este determinantul de bază al personalității și comportamentului; în abordarea lui Harry Stack Sullivan, ea însăși este determinată în primul rând de relațiile interpersonale [5].

Securitate psihologică și securitatea emoțională pot fi astfel abordate ca un construct în egală măsură asemănător, dar aplicabil diferit. Securitatea psihologică cuprinde constructe cognitive, conative și emoționale care fac posibilă tratarea securității ca un fenomen psihologic cu o structură standard. Prin urmare, securitatea poate fi descrisă ca o stare interioară de pace, încredere, atitudine pozitivă, bunăstare subiectivă, deschidere și relaxare.

Multe teorii psihologice abordează problema securității, într-o măsură mai mare sau mai mică, încercând să răspundă la aceste întrebări: *Care este natura securității? Ce definește un pericol pentru om? Care sunt caracteristicile comportamentului omului în situații de risc?* În ciuda diversității răspunsurilor, o anumită concordanță a opiniilor poate fi identificată.

În primul rând un număr mare de autori sunt de acord că securitatea psihologică este un proces dinamic. În fiecare moment avem de-a face cu un nou tip de pericol și securitatea trebuie constant creată. În al doilea rând trebuie remarcat caracterul latent al securității psihologice. Individul este alertat oricând apare o amenințare pentru viața, sănătatea sau bunăstarea lui. În al treilea rând un sentiment sănătos de siguranță este o senzație de bază a unei persoane normale. Toate aspectele comportamentului uman, în toate sferele vieții pot fi tratate în contextul securității și majoritatea acțiunilor noastre sunt ghidate de nevoia noastră de securitate.[20]

Cong și An (2004) au definit securitatea psihologică conform viziunii lui Maslow din 1942 ca prezentimentul care poate apărea din pericole sau riscuri la adresa fiziologiei sau psihologiei individului, precum și sentimentul de putere și neputință al unui individ în abordarea pericolelor sau riscurilor, în principal legate de sentimentul de certitudine și controlabilitate. [1][12] Formulată astfel, conceptul este utilizat pe scara largă de către cercetători [16][17][18]. Hart et al. (2005) și Hart (2014) consideră că insecuritățile psihologice se referă la anxietatea fiecărui individ față de răul potențial și amenințare.[5][6] Evident, prin analiză simțului comun psihologic, securitatea este o judecată subiectivă a individului în mediul său determinist și controlabil, iar starea sa de conștiență este bazată pe propriile trăsături de personalitate.

Conform celor de mai sus, caracteristicile securității psihologice pot fi rezumate după cum urmează:

- (1) Securitatea psihologică este o experiență subiectiv percepută de către individ. Această experiență emoțională este derivată din stimuli externi și este determinată atât de intensitatea stimulului, cât și de calitatea psihologică a individului.
- (2) Expresia securității psihologice este în principal certitudinea, controlul și premoniția riscului resimțite de individ.
- (3) Securitatea psihologică va afecta sănătatea fizică și psihică. Persoanele cu securitate psihologică mai mare vor experimenta mai multă încredere și libertate în timp ce indivizii cu nivel mai mic de securitate psihologică sunt mai predispuși la anxietate sau frică și chiar depresie.

Diferențele de personalitate și de percepție asupra mediului a indivizilor determină nivelul de încredere în lumea exterioară și este centrat pe sine. Individul evaluează constant și decide dacă este sau nu în siguranță în lumea exterioară și acest aspect se leagă de gradul de cunoaștere al acestei lumi exterioare, dar și de capacitatea individului de a contribui la aceasta și de a modifica comportamentul o serie de parametri. Prin urmare conotațiile securității psihologice individuale

sunt subsumate securității psihologice de grup și mai departe grupul este inclus într-un sistem din ce în ce mai larg.

Se creionează astfel un concept cu stratificare multiplă, în centru găsiindu-se individul inclus în grupul social primar - familia nucleară, care, urmând o mișcare centrifugă, este inclusă în sisteme din ce în ce mai largi și mai complexe (sisteme de educație, organizaționale, sociale, teritoriale etc.)

Modelul multilayer valorifică foarte sugestiv corespondența dintre securitatea psihologică și securitatea emoțională a copilului în sistemul coparental. Cercetătorul Sănduleac S. afirmă că securitatea psihologică și socializarea copiilor poate fi dezvoltată numai în familie, iar familia este un garant de apreciere și stimulare a acestui proces.[14]

Toate emoțiile umane sunt derivate din sentimente directe, iar certitudinea controlului este una dintre cele mai importante și larg utilizate dimensiuni ale securității psihologice [17][18]. Pierderea controlului nu schimbă doar percepțiile, convingerile și comportamentele individului, dar afectează și sănătatea lui fizică și psihică [21].

Cercetări realizate în perioada recentă au constatat că există o corelație semnificativă între relațiile interpersonale și sentimentul de Securitate [3][4][8]. Relațiile sociale sigure și de sprijin nu numai că sunt benefice individului, dar și promovează comportamentul prosocial.[9][13]. Evenimentele interpersonale negative pot determina indivizii să simtă anxietate sau alte emoții similare, în timp ce experiențele interpersonale pozitive vor avea ca efect reducerea atașamentului anxios [2][19]. Indivizii cu niveluri mai ridicate de încredere interpersonală și securitate interpersonală vor percepe mai puține evenimente negative și astfel vor avea un sentiment mai mare de Securitate psihologică.

Un alt plan de analiză este reprezentat de corelația dintre Securitatea psihologică și bunăstarea psihologică. Cele două concepte subsumează o mulțime de factori și primul este subiectivitatea. Acești factori aparțin acelor constructe care, ca și alte credințe și sentimente, sunt incorporate în mintea umană. Aceasta înseamnă că anumite persoane percep securitatea și bunăstarea prin prisma experiențelor personale sau din perspectiva grupului de care aparțin. Astfel, securitatea psihologică și bunăstarea reprezintă o experiență psihologică care poate fi măsurată sub rezerva realității dacă oamenii se simt în siguranță-nesiguranță, echilibrați-dezechilibrați etc.

Securitatea și bunăstarea nu pot fi evaluate obiectiv. Se poate doar estima relatarea subiectivă a celor evaluați. "Subiectivul" este ceea ce oamenii percep și simt. Factorul subiectiv implică atât aspecte cognitive cât și emoționale. Interrelațiile dintre aspectele cognitive și componentele emoționale ale securității psihologice mărturisesc faptul că, la nivelul cogniției, satisfacția este însoțită de un sentiment de seninătate interioară, în timp ce insatisfacția cognitivă este resimțită ca fiind un pericol. Când sunt expuși riscului, oamenii iau adesea decizii pe baza judecății subiective proprii. În consecință, reacțiile lor depend de modul în care percep aceasta situație.[7]

Următorul factor care leagă securitatea psihologică de bunăstare, ca fenomen socio-psihologic, este identitatea. În acest context, percepția de Securitate și bunăstarea subiectivă poate afecta convingerile sociale și poate servi ca factor care determină acțiunea socială. În acest caz, percepțiile contribuie la un sentiment de unicitate și identitate de grup. Aceste percepții sunt stocate în repertoriul cognitiv al membrilor grupului și apar în diferite produse sociale (de exemplu în context educațional, cultural etc.)

Un alt factor de corelare a securității psihologice cu bunăstarea este percepția de control personal asupra unei situații. M.Kreuter și V.Strecher au descoperit că oamenii au o probabilitate mai mare să evalueze o situație ca fiind mai puțin periculoasă dacă pot obține controlul acelei situații.[11]

Securitatea psihologică are o dimensiune multifacțată prin care individul poate analiza și acționa comportamental și poate aduce modificări în sensul urmărit. Securitatea emoțională a copilului este o dimensiune psihologică implicată, care crește treptat, alimentată de experiențele succesive, repetate, consolidate ale copilului în sistemul coparental, realitate pe care acesta nu o

poate modifica direct, ci doar potențial, prin reactivitatea proprie aproape exclusiv involuntară, determinată de imaturitate. Apare astfel o formațiune reactivă care se manifestă fie în sensul externalizării, fie în cel al internalizării.

Daniel Kahneman, care a câștigat un premiu Nobel pentru economie cu lucrările sale, vorbește despre oameni ca având două sisteme cognitive separate: unul intuitiv (Sistemul 1) și unul motivațional (Sistemul 2). Operațiunile Sistemului 1 sunt de obicei rapide, automate, fără efort, asociativ, implicit (nu este disponibil pentru introspecție) și adesea emoțional taxat; este deasemeni guvernat de obișnuință și deci greu de controlat și modificat. Operațiunile Sistemului 2 sunt mai lente, în serie, implică efort, mult mai supus monitorizării conștiente și controlului voluntar; este deasemeni relativ flexibil și potențial guvernat de reguli.[10]

Prin corelare putem conchide că securitatea emoțională este guvernată de Sistemul 1 cognitiv, așa cum este definit de Kahneman, în timp ce securitatea psihologică stă sub semnul ambelor sisteme cognitive, predominanța fiind dată de maturitatea individului și de experiențele anterioare ale acestuia.

Bibliografie

1. CONG, Z., and AN, L. (2004). Developing of security questionnaire and its reliability and validity. *Chin. Men. Health J.* 18, 97–99. doi: 10.3321/j.issn:1000-6729.2004.02.010
2. DAVILA J., SARGENT E. (2003). The meaning of life (events) predicts changes in attachment security. *Personal. Soc. Psychol. Bull.* 29 1383–1395. 10.1177/0146167203256374
3. DEMIR M. (2008). Sweetheart, you really make me happy: romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *J. Happiness Stud.* 9 257–277. 10.1007/s10902-007-9051-8
4. EDMONDSON A. C., LEI Z. (2014). Psychological safety: the history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annu. Rev. Organ. Psychol. Organ. Behav.* 1 23–43. 10.1146/annurev-orgpsych-031413-091305
5. HART, J., SHAVER, P. R., AND GOLDENBERG, J. L. (2005). Attachment, self-esteem, worldviews, and terror management: evidence for a tripartite security system. *J. Personal. Soc. Psychol.* 88:999. doi: 10.1037/0022-3514.88.6.999
6. HART, J. (2014). Toward an integrative theory of psychological defense. *Pers. Psychol. Sci.* 9, 19–39. doi: 10.1177/1745691613506018
7. HUANG, D., RAU, P. P., & SALVENDY, G. (2007). A survey of factors influencing people's perception of information security. In J. Jacko (Ed.). *Human-Computer Interaction, Part IV*. Heidelberg: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-540-73111-5_100
8. INOUE A., KAWAKAMI N., EGUCHI H., TSUTSUMI A. (2016). Buffering effect of workplace social capital on the association of job insecurity with psychological distress in Japanese employees: a cross-sectional study. *J. Occup. Health* 16 460–469. 10.1539/joh.16-0129-OA
9. KAGAN J. (2009). Loneliness: human nature and the need for social connection. *Am J. Psychiatry* 166 375–376. 10.1176/appi.ajp.2008.08091320
10. KAHNEMAN, D.: A Perspective on Judgment and Choice. *American Psychologist* 58(9), 697–720 (2003)
11. KREUTER, M.W. & STRECHER, V. (1995). Changing inaccurate perceptions of health risk: Results from a randomised trial. *Health Psychology*, 14, 55–63. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.14.1.56>
12. MASLOW, A. H. (1942). The dynamics of psychological security-insecurity. *J. Personal.* 10, 331–344. doi: 10.1111/j.1467-6494.1942.tb01911.x
13. MIKULINCER M., SHAVER P. R. (2007). Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values, and inter-group tolerance. *Psychol. Inq.* 18 139–156. 10.1080/10478400701512646
14. SANDULEAC, S. et al. *Monografie ASPECTE PSIHO SOCIALE ALE SECURITĂȚII PSIHOLOGICE*, Chișinău, 2020 ISBN 978-9975-3342-8-0.
15. SCHNEIER, B. (2008). The Psychology of Security. In: Vaudenay, S. (eds) *Progress in Cryptology – AFRICACRYPT 2008*. AFRICACRYPT 2008. Lecture Notes in Computer Science, vol 5023. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-68164-9_5

16. SUN, Q., AND YAO, B. X. (2009). Study on security, interpersonal trust and the related factors among college students. *Soft Sci. Health.* 3, 290–293. doi: 10.3969/j.issn.1003-2800.2009.03.018
17. YU Q., ZHAO Y. (2016). The influence of self objectification on appearance anxious among female college students—the mediating effect of security sense. *Adv. Psychol.* 6:452 10.12677/AP.2016.64060
18. ZHAO J., JING F. (2013). Antecedents and effects of extensive familism consciousness in online brand community. *Bus. Rev.* 27 88–98. 10.14120/j.cnki.cn11-5057/f.2015.12.009
19. ZHANG F. (2009). The relationship between state attachment security and daily interpersonal experience. *J. Res. Personal.* 43 511–515. 10.1016/j.jrp.2008.12.026
20. ZOTOVA O. YU., KARAPETYAN L. V. (2018). Psychological security as the foundation of personal psychological wellbeing (analytical review). *Psychology in Russia: State of the Art*, 11 (2), Psychology in Russia: State of the Art, 11 (2), 2-6..
21. WHITSON J. A., GALINSKY A. D. (2008). Lacking control increases illusory pattern perception. *Science* 322 115–117. 10.1126/science.1159845

ROLUL ȘI COMPONENTELE BUNĂSTĂRII PSIHO-EMOȚIONALE ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

THE ROLE AND COMPONENTS OF PSYCHO-EMOTIONAL WELL-BEING IN THE EDUCATIONAL INSTITUTION

ȘCHIOPU Ludmila, psiholog, profesor la disciplina Comunicare și psihologie medicală, grad didactic superior. ludmila_schiopu@mail.ru
ORCID iD: 0009-0003-8538-230X

CZU: 373.015.3

Rezumat: Bunăstarea psihologică poate fi înțeleasă prin modul în care noi ne raportăm la trăirile pe care le avem în urma experiențelor de viață, la modul în care percepem și înțelegem viața și prin modul în care suntem deschiși spre experiență. Există o legătură directă între bunăstarea psiho-emoțională a elevilor și a cadrelor didactice în carul instituției de învățământ și reușita academică și prestația profesională.

Cuvinte cheie: Bunăstarea psiho-emoțională, cadre didactice, elevi, succes academic.

Abstract: Psychological well-being can be understood by the way we relate to the feelings we have as a result of life experiences, the way we perceive and understand life, and the way we are open to experience. There is a direct link between the psycho-emotional well-being of students and teachers in the educational institution and academic success and professional performance.

Keywords: Psycho-emotional well-being, teachers, students, academic success.

Organizația Mondială a Sănătății descrie „bunăstarea“ ca fiind o „resursă pentru o viață sănătoasă“ și „o stare de sănătate pozitivă“, care este „mai mult decât absența bolii“ și care ne permite să funcționăm bine din punct de vedere psihologic, fizic, emoțional și social.

Una din cele mai actuale și de rezonanță teme în psihologia contemporană este bunăstarea psiho-emoțională. Noile realități în care trăim afectează din ce în ce mai mult sănătatea mintală.

Oamenii au tendința înăscută de a se dezvolta, de a crește. Nevoile noastre, fundamentale umane, prin sursele de motivație, sunt nutriții specifice satisfacției în dezvoltarea psihologică, pentru integritate și bunăstare. Indiferent de statut, de sex, de religie, etc., noi ne dorim, și uneori reușim, să fim stăpâni pe sine, siguri de sine și mulțumiti, eficienți, satisfăcuți, trăind o stare de bine.

De-a lungul vieții, ne confruntăm cu evenimente, situații de viață diverse și provocări cărora trebuie să le facem față și care ne dezvoltă existența. Bunăstarea psihologică poate fi înțeleasă prin modul în care noi ne raportăm la trăirile pe care le avem în urma experiențelor de